

TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT
HANOI UNIVERSITY OF MINING AND GEOLOGY

Tự chủ - Đổi mới - Chất lượng cao

Phan Bội Từ

KỶ YẾU

HỘI NGHỊ KHOA HỌC CHÍNH TRỊ, QUÂN SỰ
TRONG TIẾN TRÌNH NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC HIỆN NAY

DANH SÁCH BÁO CÁO HỘI NGHỊ KHOA HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT

Tiểu ban: Khoa học Chính trị, Quân sự trong tiến trình nâng cao chất lượng
đào tạo đại học hiện nay

PHẦN 2 - ĐỔI MỚI HOẠT ĐỘNG DẠY VÀ HỌC NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO ĐẠI HỌC HIỆN NAY

19. Một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy và học cho sinh viên đảm bảo khảo thí môn học giáo dục quốc phòng và an ninh ở Trường Đại học Mỏ - Địa chất hiện nay	Trần Bắc Bộ	80
20. Giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh về "Trung với Nước, Hiếu với Dân" cho sinh viên Trường Đại học Mỏ - Địa chất	Nguyễn Thị Kim Dung	86
21. Tiếp tục nâng cao chất lượng công tác quản lý giảng dạy môn giáo dục quốc phòng, an ninh ở Trường Đại học Mỏ - Địa chất theo học chế tín chỉ	Phạm Quốc Đàm	91
22. Lối sống thực dụng và ảnh hưởng của nó đến sinh viên Trường Đại học Mỏ - Địa chất hiện nay	Trần Văn Độ	96
23. Nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên các trường Cao đẳng, Đại học giai đoạn hiện nay	Hoàng Thị Giang	101
24. Nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng, an ninh cho sinh viên đáp ứng nhiệm vụ bảo vệ tổ quốc trong tình hình mới	Vũ Hồng Hà, Nguyễn Tăng Liêm	107
25. Nhận diện Hội thánh Đức chúa trời và một số giải pháp phòng tránh sự xâm nhập, lôi kéo sinh viên Trường Đại học Mỏ - Địa chất	Vũ Quang Hay	113
26. Vấn đề nhân lực trong cách mạng công nghiệp 4.0, yêu cầu đặt ra với sinh viên Đại học Mỏ - Địa chất	Lê Quốc Hiệp	119
27. Giáo dục đạo đức cho sinh viên Trường Đại học Mỏ - Địa chất trong giai đoạn hiện nay	Nguyễn Thị Thu Hương	123
28. Các yếu tố chi phối đến sự hình thành, phát triển nhân cách của sinh viên trong giai đoạn hiện nay	Trần Thị Lan Hương Nguyễn Thu Hương	128
29. Vận dụng phương pháp nghiên cứu kinh tế chính trị của C.Mác trong giảng dạy học phần Những Nguyên lý cơ bản của Chủ nghĩa Mác-Lênin	Đinh Thị Thuý Hường	133
30. Một số đề xuất nhằm nâng cao hiệu quả tiếp cận năng lực trong quá trình dạy học	Nguyễn Thị Thanh Thương	137
31. Thực trạng việc tự học của sinh viên Trường Đại học Mỏ - Địa chất khi thực hiện đào tạo tín chỉ	Đặng Thị Thanh Trâm	141
32. Vai trò của đội ngũ trí thức nhà giáo trong đổi mới giáo dục đại học ở nước ta hiện nay	Nguyễn Văn Sơn	145
33. Xây dựng đội ngũ giảng viên Trường Đại học Mỏ-Địa chất đáp ứng yêu cầu đảm bảo chất lượng giáo dục cao trong tình hình mới	Nguyễn Bình Yên	149
34. Phong cách diễn đạt Hồ Chí Minh với việc giảng dạy các môn lý luận chính trị hiện nay	Lê Thị Yến	155

Nâng cao chất lượng dạy và học cho sinh viên để bảo đảm khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh tốt là nhằm đổi mới, hoàn thiện chương trình, nội dung đào tạo, đổi mới phương pháp dạy và học thông qua công tác kiểm tra - đánh giá kết quả học tập của sinh viên chính xác, công bằng, khách quan giúp sinh viên đã học và say, nâng cao năng lực sáng tạo trong học tập. Phạm vi nghiên cứu của bài báo là các nhóm sinh viên đã học và có kết quả thi khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh trong năm học 2017 - 2018. Bài báo sử dụng phương pháp nghiên cứu là: phân tích - tổng hợp, tiếp cận hệ thống các tư liệu để tìm hiểu các khái niệm, cơ sở lý luận về giáo dục quốc phòng - an ninh, lý luận về kiểm tra, đánh giá, chất lượng công tác khảo thí, nâng cao chất lượng công tác khảo thí; khái quát hoá các ý kiến, nhận định, quan điểm độc lập từ các nguồn tài liệu khác nhau về vấn đề dạy học môn học, công tác khảo thí, từ đó người nghiên cứu tổng hợp nâng lên thành ý kiến, nhận định, quan điểm riêng của mình. Kết quả chính của bài báo là các nhóm giải pháp nâng cao chất lượng dạy, học Giáo dục quốc phòng và an ninh đảm bảo khảo thí môn học góp phần đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục hiện nay.

Từ khóa: Khảo thí, nâng cao chất lượng dạy và học Giáo dục quốc phòng và an ninh.

1. Mở đầu

Trong đại học việc kiểm tra - đánh giá là công đoạn quyết định chất lượng của quá trình dạy học. Kiểm tra - đánh giá giúp giảng viên biết được hiệu quả và chất lượng giảng dạy, điều chỉnh nội dung và phương pháp dạy học; giúp người học biết được chất lượng học tập, điều chỉnh phương pháp học; giúp nhà quản lý ra quyết định về kết quả học tập của người học, điều chỉnh chương trình đào tạo và tổ chức dạy học cũng như việc khẳng định thương hiệu, giá trị của Nhà trường đối với xã hội. Việc kiểm tra - đánh giá kiến thức và kỹ năng của sinh viên có vai trò rất quan trọng, nó vừa giữ vai trò động lực thúc đẩy quá trình dạy học, nó lại vừa có vai trò bánh lái, giúp giảng viên điều chỉnh phương pháp dạy và giúp sinh viên thay đổi phương pháp học tập để phù hợp với hình thức, phương pháp kiểm tra nhằm đạt kết quả cao.

Trên cơ sở thực trạng giáo dục trong thời gian qua và những năm học tiếp theo, ngành giáo dục và đào tạo sẽ tập trung hoàn thiện thể chế, đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính về giáo dục và đào tạo; Nâng cao năng lực lãnh đạo của cán bộ quản lý giáo dục các cấp; Tăng cường các nguồn lực đầu tư cho giáo dục và đào tạo; Tăng cường công tác khảo thí và kiểm định chất lượng giáo dục. Công tác khảo thí thực hiện theo hướng đánh giá năng lực người học, ứng dụng mạnh mẽ công nghệ thông tin trong khảo thí, bảo đảm công bằng, khách quan, chính xác, tin cậy, minh bạch, tạo thuận lợi tối đa cho người dạy và người học; Đẩy mạnh công tác truyền thông về giáo dục và đào tạo. Tiếp tục đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả hoạt động tuyên truyền, quán triệt sâu rộng các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, các định hướng và nhiệm vụ chủ yếu của ngành về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo tới các cơ sở giáo dục, đào tạo, giáo viên và học sinh, sinh viên. Cầu thị tiếp thu góp ý của xã hội để điều chỉnh kịp thời các quyết định trong quản lý nhà nước và điều hành các hoạt động giáo dục và đào tạo ở cơ sở bảo đảm phù hợp với thực tiễn, đạt hiệu quả cao.

Theo đó, Trường Đại học Mỏ - Địa chất đã ban hành văn bản hướng dẫn về đổi mới căn bản giáo dục và đào tạo trong Nhà để nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo đáp ứng được yêu cầu hiện nay, Nhà trường thấy rõ việc kiểm tra - đánh giá và nâng cao chất lượng giáo dục rất quan trọng, rất cần thiết và phải được quan tâm đúng mực để đạt được mục tiêu giáo dục của Nhà trường và yêu cầu của xã hội. Ngược lại, để thực hiện được mục tiêu phải trên cơ sở đánh giá thực trạng và đưa ra các giải pháp phù hợp. Trên cơ sở đó, các đơn vị trong Nhà trường tự đánh giá chất lượng giáo dục - đào tạo của đơn vị mình, chất lượng giáo dục - đào tạo được đánh giá thông qua nội dung, phương pháp giảng dạy và kiểm tra, đánh giá kết quả từng môn học.

Nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo rất quan trọng cho cả người dạy, người học và những người làm công tác quản lý. Với người dạy có thể rút kinh nghiệm cho mình cái gì tốt, cái gì chưa tốt trong quá trình truyền thụ, kiến thức thu nhận của mình, thể hiện bằng điểm số, xếp loại hoặc bằng cấp. Đối với người học kết quả đánh giá ghi nhận mức độ từng vị trí, kết quả đánh giá cũng có vai trò nhất định cho cả người dạy và người học.

Qua nghiên cứu thực trạng nội dung, phương pháp giảng dạy và chất lượng kiểm tra đánh giá sinh viên học môn Giáo dục Quốc phòng và an ninh tại Khoa Giáo dục quốc phòng, Trường Đại học Mỏ - Địa chất, chúng tôi nhận thấy những năm học trước đây, môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh được triển khai giảng dạy theo phương pháp cuốn chiếu liên tục trong thời gian 03 tuần. Khi giảng dạy xong từng học phần thì Khoa, Bộ môn tổ chức ra đề thi và tổ chức thi kết thúc học phần để đánh giá kết quả học tập của sinh viên. Nhưng từ năm học 2017 - 2018 môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh được Nhà trường đưa vào giảng dạy theo lịch chung của Phòng Đào tạo đại học, môn học phải kéo dài trong nhiều tháng và sau khi sinh viên học xong môn học một thời gian nhất định thì Phòng Khảo thí và bảo đảm chất lượng giáo dục tổ chức xếp lịch thi khảo thí các học phần sinh viên đã học. Để thực hiện nhiệm vụ giảng dạy theo yêu cầu mới, Khoa đã xây dựng 03 bộ đề cương cho 03 môn học: Đường lối quân sự của Đảng; Công tác quốc phòng và an ninh; Quân sự chung, chiến thuật và kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK đảm bảo chất lượng và đúng tiến độ. Xây dựng 02 bộ đề (48 câu hỏi) và đáp án thi phục vụ cho công tác khảo thí cho 02 môn học Đường lối quân sự của Đảng và Công tác quốc phòng và an ninh. Bên cạnh đó, Khoa giảng dạy, thống nhất nội dung phương pháp giảng dạy phục vụ công tác khảo thí môn học; tập huấn cho cán bộ, giảng viên tổ chức coi thi, chấm điểm theo quy định của Phòng Khảo thí và Đảm bảo chất lượng giáo dục.

Tuy nhiên, quá trình tổ chức thực hiện còn một số bất cập như:

Công tác khảo thí môn học phải xây dựng ngân hàng câu hỏi thi do đó nội dung rộng, dàn trải, khối lượng kiến thức lớn gây vất vả cho sinh viên học tập. Đối tượng khảo thí đa dạng, bao gồm cả trình độ cao đẳng, đại học, cả sinh viên năm đầu và sinh viên các năm dẫn đến nhận thức và kết quả chưa cao.

Nội dung, phương pháp giảng dạy của một số giảng viên chưa phù hợp với yêu cầu khảo thí môn học hiện nay như nội dung chưa đi vào trọng tâm trọng điểm, còn dàn trải, còn nặng về truyền thụ nội dung.

Kết quả kiểm tra, đánh giá kết quả học tập có môn học còn nhiều sinh viên đạt điểm thấp, thậm chí có sinh viên không trình bày được nội dung trên bài thi hoặc trình bày sai nội dung.

Thông tin về lịch thi cho giảng viên coi thi có lúc chưa kịp thời, giảng viên coi thi nhiều khi chưa biết đối tượng mình coi thi là đối tượng nào, thời gian học khi nào, dẫn đến bị động trong quá trình thực hiện nhiệm vụ.

Thời gian từ khi giảng dạy môn học cho sinh viên đến khi thi kết thúc kéo dài, làm ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên. Cá biệt có sinh viên không nắm được kế hoạch thi kết thúc học phần khi nào để chủ động ôn tập nội dung trước khi thi.

Quá trình thông báo điểm cho sinh viên vẫn còn sai sót, có sinh viên phải chạy lòng vòng hỏi điểm: giữa Phòng Khảo thí & Đảm bảo chất lượng giáo dục với Phòng Đào tạo đại học và Khoa Giáo dục quốc phòng gây bức xúc cho sinh viên.

Từ những vấn đề thiết thực trên, tác giả đề xuất một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy, học cho sinh viên bảo đảm khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh ở Trường Đại học Mỏ - Địa chất hiện nay nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy và kiểm tra đánh giá môn học đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện trong giáo dục hiện nay.

2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng Giáo dục quốc phòng và an ninh đảm bảo công tác khảo thí môn học hiện nay

2.1. Nhóm giải pháp nâng cao chất lượng công tác khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh

Nâng cao nhận thức về công tác khảo thí và thi khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh cho cán bộ, giảng viên và sinh viên

Thứ nhất, cần quán triệt đến cán bộ quản lý, cán bộ coi thi, giảng viên một số nhận thức công tác khảo thí và thi khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh.

Tuyên truyền nâng cao nhận thức cho cán bộ, giảng viên thấy được tầm quan trọng của thi khảo thí môn học trong việc nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo của Nhà trường và của Khoa Giáo dục quốc phòng. Thông qua các hình thức tự học, tự bồi dưỡng, các buổi sinh hoạt chuyên môn, chuyên đề, các buổi hội thảo để thấy được vị trí, vai trò, chức năng của công tác khảo thí nói chung và tổ chức thi khảo thí môn học nói riêng cho cán bộ, giảng viên. Ngoài ra, kết hợp phải phổ biến những văn bản, thông tin, quy định về công tác khảo thí môn học, làm cho mọi người thấy được tầm quan trọng của những quyết định của mình trong quá trình tổ chức thực hiện thi khảo thí và nhận thức được những quy định bắt buộc phải thực hiện; động viên, khuyến khích cán bộ, giảng viên sáng tạo, đổi mới để ngày càng nâng cao chất lượng trong hoạt động thi khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh.

Thứ hai, cần quán triệt đến toàn bộ sinh viên để có nhận thức đầy đủ về công tác khảo thí và thi khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh

Tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức cho sinh viên về công tác khảo thí và thi khảo thí môn học để sinh viên ý thức được tầm quan trọng của công tác khảo thí và thi khảo thí môn học, đồng thời, chính xác

tế. Từ đó, sinh viên sẽ có trách nhiệm hơn trong học tập, có ý chí vươn lên đạt những kết quả cao hơn, cùng cố lòng tin vào khả năng của mình, nâng cao ý thức tự giác và ngày càng hoàn thiện hơn.

Nhà trường cùng với các cơ quan chức năng như: Phòng Đào tạo đại học, Phòng Khảo thí và bảo đảm chất lượng, Phòng Công tác sinh viên tổ chức các buổi giới thiệu về mục đích, vai trò, vị trí, chức năng và nguyên tắc công tác khảo thí và thi khảo thí môn học cho sinh viên cũng như các quy định trong Quy chế về tổ chức thi - kiểm tra của Nhà trường trong tuần lễ công dân sinh viên khi sinh viên mới nhập học và trong các buổi sinh hoạt định kỳ của cố vấn học tập...

Các khoa, bộ môn làm nhiệm vụ giảng dạy và tổ chức thi khảo thí phổ biến đến sinh viên đầy đủ các quy định trong Quy chế về thi, kiểm tra - đánh giá kết quả học tập; giải thích cho sinh viên hiểu ý nghĩa của những quy định này và mục đích, vai trò của kiểm tra - đánh giá trong quá trình đào tạo.

Tập huấn đội ngũ cán bộ, giảng viên tham gia hoạt động khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh

Trang bị và cập nhật những kiến thức, kỹ năng và sự hiểu biết cũng như những quy định chung về tổ chức thi khảo thí môn học cho cán bộ quản lý, cán bộ coi thi, giảng viên tham gia phù hợp với chức năng, nhiệm vụ mà họ được phân công và đảm bảo họ có đủ khả năng hoàn thành tốt công việc của mình.

Đề nâng cao chất lượng công tác khảo thí cần chú trọng một số nội dung sau:

Nhà trường tổ chức các lớp tập huấn đề trang bị cho cán bộ, giảng viên một cách có hệ thống những kiến thức thuộc lĩnh vực đánh giá và đo lường kết quả học tập của sinh viên. Đồng thời, khuyến khích cán bộ, giảng viên phải tự trau dồi, học hỏi kiến thức này trong chương trình đào tạo nghiệp vụ sư phạm. Từ đó, cán bộ, giảng viên sẽ nhận thức đúng đắn và đầy đủ mục đích, ý nghĩa, vai trò cũng như các phương pháp đánh giá kết quả học tập để nâng cao trách nhiệm của họ trong hoạt động tổ chức thi khảo thí môn học khi được phân công coi thi. Các khoa chuyên môn, tổ bộ môn tổ chức tập huấn cũng như trao đổi kinh nghiệm về công tác khảo thí và tổ chức thi khảo thí môn học, chấm thi khảo thí trong các buổi sinh hoạt học thuật.

Các phòng, ban chức năng trong Nhà trường tổ chức tập huấn kỹ năng, nghiệp vụ sư phạm cho cán bộ, giảng viên trong hoạt động coi thi khảo thí môn học như: kỹ năng quan sát; cách đánh giá kỹ năng thực hành; kỹ năng biên soạn và chấm điểm bài kiểm tra, bài thi tự luận; kỹ năng soạn thảo bài kiểm tra, bài thi trắc nghiệm; kỹ năng đánh giá thực... Ngoài ra, cũng cần chú ý bồi dưỡng, rèn luyện kỹ năng trong việc lựa chọn phương pháp đánh giá phù hợp với mục tiêu giảng dạy, biết thiết kế các loại đề kiểm tra, đề thi theo xu hướng đánh giá hiện nay. Tập huấn kỹ năng, nghiệp vụ cho cán bộ, giảng viên làm công tác coi thi như quy trình coi thi; trách nhiệm, nhiệm vụ của cán bộ coi thi, xử lý các tình huống trong ca thi...

Tổ chức kiểm tra, khảo sát các hoạt động khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh.

Nhằm cảnh báo những sai sót, tiêu cực có thể xảy ra giúp bộ phận quản lý và giảng viên có phương án điều chỉnh kịp thời hạn chế tối đa những sai sót, tiêu cực; Phát hiện kịp thời những sai sót, tiêu cực để ngăn chặn và xử lý kịp thời đảm bảo kiểm tra - đánh giá khách quan, công bằng và chính xác.

- Kiểm tra - đánh giá chất lượng của đề thi: thời lượng làm bài, hình thức thi, mức độ phản ánh năng lực nhận thức của sinh viên, đề thi có phản ánh được mục tiêu cần đánh giá không.
- Kiểm tra trách nhiệm, nhiệm vụ của cán bộ coi thi, sinh viên khi tham gia vào kỳ thi.
- Kiểm tra chất lượng chấm thi của giảng viên.
- Tổ chức khảo sát các hoạt động kiểm tra - đánh giá.

Thường xuyên tổ chức lấy ý kiến của các lực lượng tham gia vào quá trình kiểm tra - đánh giá về các hoạt động kiểm tra - đánh giá kết quả học tập của sinh viên trong Nhà trường. Các thông tin cần khảo sát như: Hình thức kiểm tra - đánh giá các học phần; các yêu cầu, tiêu chí kiểm tra - đánh giá; chất lượng đề thi; tính bảo mật của đề thi; thái độ của cán bộ coi thi, sinh viên khi tham gia kỳ thi; đề thi có phản ánh đúng năng lực của sinh viên; thời gian chấm thi, công bố kết quả thi... xem đã phù hợp chưa để có biện pháp điều chỉnh phù hợp.

Đổi mới nội dung chương trình môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh đáp ứng mục tiêu giáo dục hiện nay

Xuất phát từ mục tiêu Giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên trong các cơ sở giáo dục đại học hiện nay là nhằm trang bị kiến thức cơ bản về đường lối quân sự của Đảng và công tác quốc phòng và an ninh; truyền thống đấu tranh chống giặc ngoại xâm của dân tộc; nghệ thuật quân sự Việt Nam; về chiến lược "Diễn biến hoà bình", bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch đối với cách mạng nước ta. Trang bị kỹ năng về quân sự, an ninh cần thiết đáp ứng yêu cầu xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, sẵn sàng tham gia bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN. Từ đó, giúp sinh viên thực hiện mục tiêu, hình thành nhân cách, phẩm chất và năng lực của công dân, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Qua khảo sát thực tế một số cán bộ, giảng viên và sinh viên học Giáo dục quốc phòng và an ninh đều đánh giá nội dung chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên cao đẳng, đại học hiện nay cơ bản là phù hợp nhưng vẫn còn những điều cần phải tiếp tục nghiên cứu hoàn thiện. Vấn đề đặt ra là xây dựng chương trình cần bám sát hơn nữa điều kiện bảo đảm cho dạy và học môn học.

Theo đó nội dung, chương trình môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh cũng được Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành cho phù hợp với từng giai đoạn lịch sử phát triển của đất nước. Nội dung, chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh hiện nay đang được tổ chức thực hiện giảng dạy cho sinh viên cao đẳng, đại học là theo chương trình cũ và đã được biên soạn thành giáo trình cho giảng viên và sinh viên tham khảo. Chương trình được xây dựng trên cơ sở phát triển trình độ các cấp học dưới, bảo đảm liên thông, logic; mỗi học phần là những khối kiến thức tương đối độc lập, tiện cho sinh viên tích lũy trong quá trình học tập.

Học phần I: Đường lối quân sự của Đảng, 03 tín chỉ, tương đương 45 tiết lý thuyết;

Học phần II: Công tác quốc phòng, an ninh, 02 tín chỉ, tương đương 30 tiết lý thuyết;

Học phần III: Quân sự chung, chiến thuật và kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK; 03 tín chỉ, tương đương 30 tiết lý thuyết, 30 tiết thực hành.

Sinh viên cao đẳng, đại học học 03 học phần, 08 tín chỉ, 135 tiết (Bộ Giáo dục và Đào tạo, Thông tư 31, 2012). Tuy nhiên, trong thời gian tới để phù hợp hơn với đối tượng đào tạo và yêu cầu đổi mới của sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh trong các trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và cơ sở giáo dục đại học gồm 04 học phần:

Học phần I: Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng Cộng sản Việt Nam, 30 tiết lý thuyết;

Học phần II: Công tác quốc phòng và an ninh, 30 tiết lý thuyết;

Học phần III: Quân sự chung, chiến thuật, kỹ thuật bắn súng ngắn và sử dụng lựu đạn, 85 tiết (25 tiết lý thuyết, 60 tiết thực hành).

Học phần IV: Hiểu biết chung về quân, binh chủng, 20 tiết (10 tiết lý thuyết, 10 tiết thực hành).

Sinh viên cao đẳng, đại học học 04 học phần, thời lượng 165 tiết (tương đương 11 tín chỉ) (Bộ Giáo dục và Đào tạo, Thông tư 03, 2017).

Như vậy, về nội dung chương trình môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh là chương trình cứng do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành mà giảng viên phải bám theo để giảng dạy. Nhưng thực tế giảng viên khi biên soạn xong và đưa vào lưu hành phải tồn tại trong một khoảng thời gian nhất định. Do đó, khi giảng viên biên soạn giáo án, bài giảng phải có sự cập nhật các thông tin, sự kiện hiện thực tế hiện nay để bổ sung vào nội dung giảng dạy cho phù hợp làm tăng tính thuyết phục của nội dung, chương trình.

2.2. Thường xuyên đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức dạy, học Giáo dục quốc phòng và an ninh, kích thích tính tích cực hoạt động nhận thức của sinh viên

Phương pháp và hình thức tổ chức Giáo dục quốc phòng và an ninh là cách thức phối hợp hoạt động dạy của giảng viên và hoạt động học của sinh viên, đồng thời là cách thức tổ chức tiến hành các buổi học. Đây là khâu quan trọng có ý nghĩa quyết định trong việc chuyển tải nội dung môn học đến với sinh viên nhằm thực hiện các mục tiêu dạy học. Thực tiễn dạy học đã chứng minh rằng, đôi khi có mục tiêu và nội dung dạy học tốt, người dạy và người học đều tích cực, nhưng do phương pháp và hình thức tổ chức các buổi học không phù hợp cho nên kết quả dạy học không đạt được như mong muốn.

Đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức Giáo dục quốc phòng và an ninh nhằm mục đích chuẩn hóa, hiện đại hóa phương pháp và hình thức tổ chức dạy học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, tạo ra sự đồng bộ giữa mục tiêu, nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức dạy học, kích thích tính tích cực hoạt động nhận thức của sinh viên, nâng cao hơn nữa chất lượng, hiệu quả Giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

2.2.1. Đổi mới phương pháp, hình thức dạy học Giáo dục quốc phòng và an ninh

Phương pháp dạy là cách thức tác động của giảng viên đến quá trình nhận thức của sinh viên nhằm tổ chức, điều khiển hoạt động nhận thức của sinh viên đạt được các mục tiêu nhiệm vụ dạy học đã xác định. Để nâng cao chất lượng hiệu quả hoạt động dạy phải thường xuyên cải tiến, đổi mới phương pháp dạy. Phương pháp dạy của giảng viên không phải hình thành tự phát mà được hình thành một cách có chủ định, có ý thức, có tổ chức, có kế hoạch, biện pháp hoàn thiện phương pháp dạy.

Phương pháp giảng dạy môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh luôn bị biến động theo sự biến động của mục tiêu quốc phòng và an ninh của quốc gia trong từng giai đoạn, theo sự phát triển của lý luận và thực tiễn quốc phòng và an ninh, theo điều kiện sư phạm cụ thể, theo cách thức tổ chức đánh giá kết quả, theo kết quả của người học. Điều đó đã tác động trực tiếp đến quá trình giảng dạy môn Giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên. Vì vậy, đổi mới phương pháp dạy là một yêu cầu thường xuyên trong giảng dạy môn Giáo dục quốc phòng và an ninh.

Động lực đổi mới phương pháp giảng dạy môn Giáo dục quốc phòng và an ninh là thông qua tổ chức các loại hình hoạt động sư phạm có mục đích, có tổ chức của các cơ quan chức năng như: Khoa Giáo dục quốc phòng, Phòng Đào tạo đại học, Phòng Khảo thí và Bảo đảm chất lượng xây dựng chương trình, kế hoạch và tổ chức các hoạt động hoàn thiện phương pháp giảng dạy cho đội ngũ giảng viên Giáo dục quốc phòng và an ninh khi có những điều chỉnh về nội dung chương trình môn học, về tổ chức dạy học và đánh giá kết quả môn học.

Trước hết, phải tạo điều kiện để mọi giảng viên giảng dạy môn Giáo dục quốc phòng và an ninh nắm được những phương pháp giảng dạy cơ bản, hiểu được nguồn gốc lý thuyết của phương pháp dạy học và biết sử dụng thành thạo các phương pháp đó trong thực tiễn nghề nghiệp sư phạm. Trên cơ sở các phương pháp giảng dạy cơ bản thì các giảng viên đi sâu vào phương pháp giảng dạy môn Giáo dục quốc phòng và an ninh để nắm được tính đặc trưng của môn Giáo dục quốc phòng và an ninh.

Kết hợp đa dạng hóa phương pháp và các hình thức tổ chức dạy học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh với kinh nghiệm truyền thống và rèn luyện trong thực tiễn, trên thao trường, bãi tập. Kết hợp cả lý thuyết và thực tiễn, trong đó tính thực tiễn thường trội hơn lý thuyết. Tổ chức khai thác kinh nghiệm truyền thống của dân tộc, kinh nghiệm cá nhân của những thế hệ đi trước về phương pháp và hình thức tổ chức Giáo dục quốc phòng và an ninh để vận dụng vào xử lý các tình huống sự phạm trong thực tiễn. Thông qua xử lý các tình huống đó mà hình thành cho sinh viên kinh nghiệm, bổ sung kiến thức đã học và rèn luyện bản lĩnh cần thiết trong cuộc sống.

Đổi mới hình thức tổ chức dạy học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên là phải thiết kế được các hình thức tổ chức dạy học phù hợp với đặc điểm nghề nghiệp tương lai của sinh viên. Sinh viên có những đặc điểm chung đồng thời lại có đặc điểm riêng của từng ngành học. Đào tạo ở các trường đại học là đào tạo chuyên gia theo một ngành nghề cụ thể. Mỗi ngành nghề đó có những đặc điểm riêng, có yêu cầu riêng. Nếu các hình thức tổ chức dạy học phù hợp với đặc điểm nghề nghiệp tương lai của sinh viên thì sẽ tạo cho họ biết ứng dụng kiến thức quốc phòng và an ninh vào lĩnh vực hoạt động nghề nghiệp của bản thân. Hình thức tổ chức Giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên Trường Đại học Mở - Địa chất hiện nay là: dạy học tập trung, dạy kết hợp (dạy rải lý thuyết, tập trung thực hành) và dạy học rải. Hình thức tổ chức dạy học tập trung được giảng dạy trong 04 tuần. Tại Cơ sở tập trung, tổ chức học tập, huấn luyện, ăn, ở, sinh hoạt tập trung, quản lý toàn diện theo nếp sống quân sự. Kết hợp chặt chẽ việc học tập với rèn luyện kỷ luật, lễ tiết tác phong, nếp sống khoa học, thông qua việc duy trì các chế độ trong ngày, trong tuần theo Điều lệnh Quản lý bộ đội.

2.2.2. Đổi mới phương pháp học Giáo dục quốc phòng và an ninh

Đặc điểm chung của sinh viên là ít tiếp xúc với lĩnh vực quân sự, quốc phòng và an ninh. Bước vào học tập Giáo dục quốc phòng và an ninh họ thường mang theo thói quen của phương pháp học tập các môn khác trong trường đại học. Vì vậy, phải giáo dục cho sinh viên ý thức được tính nghiêm túc của kỷ luật quân sự, tính nghiêm khắc của phương pháp học tập Giáo dục quốc phòng và an ninh. Học tập môn học này đòi hỏi sinh viên thường xuyên phải huy động cao độ tinh thần, thể lực, ý chí và trí tuệ. Kết quả học tập các học phần trong môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh không phải chỉ được tính bằng điểm số về kiến thức, kỹ năng, thái độ mà còn phải được đo bằng bản lĩnh của người chiến sĩ. Đây là những đòi hỏi rất khó khăn đối với các sinh viên. Bản lĩnh thiếu vững vàng và tâm lý căng thẳng trong học tập có thể làm cho tính tích cực học tập của một bộ phận sinh viên bị mai một, kết quả học tập không cao. Vì vậy cải tiến phương pháp học cho sinh viên là một đòi hỏi khách quan.

Sinh viên học tập môn Giáo dục quốc phòng và an ninh chỉ trong khoảng thời gian ngắn, việc cải tiến phương pháp học chỉ đặt ra ở mức độ nhất định. Mục đích của cải tiến là làm cho sinh viên biết cách học và hứng thú học tập bộ môn này. Đồng thời với quá trình giảng dạy các nội dung của môn học, giảng viên phải hướng dẫn cho sinh viên phương pháp học tập đặc thù của bộ môn. Có thể tổ chức trao đổi về phương pháp học hoặc phổ biến phương pháp học cho sinh viên trước khi bước vào học nội dung môn học. Cũng có thể xen kẽ quá trình học tập phải rút kinh nghiệm về phương pháp học.

3. Kết luận

Bài viết đã đi sâu tìm hiểu những vấn đề bất cập nảy sinh khi môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh được đưa vào khảo thí. Những bất cập về nhận thức công tác khảo thí, về tổ chức thi khảo thí môn học, đặc biệt về nội dung, chương trình môn học và phương pháp hình thức tổ chức dạy học của giảng viên và cách học của sinh viên. Thông qua những phân tích, đánh giá và khảo sát một số nhóm sinh viên học và thi môn Giáo dục quốc phòng và an ninh và ý kiến của các chuyên gia về thực trạng tổ chức dạy học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh hiện nay. Tác giả đã đề xuất một số giải pháp nâng cao chất lượng Giáo dục quốc phòng và an ninh đảm bảo khảo thí môn học ở Trường Đại học Mở - Địa chất hiện nay

Trên cơ sở lý luận và thực tiễn, bài báo đề xuất 03 giải pháp nâng cao chất lượng dạy và học cho sinh viên đảm bảo khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh ở Trường Đại học Mở - Địa chất hiện nay. Giải pháp thứ nhất là nâng cao chất lượng công tác khảo thí và thi khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh. Giải pháp thứ hai là đổi mới nội dung, chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh hiện nay. Giải pháp thứ ba là đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy, học Giáo dục quốc phòng và an ninh. Các giải pháp này cần được thực hiện đồng bộ với nhau thì mới nâng cao hiệu quả của hoạt động Giáo dục quốc phòng và an ninh trong Nhà trường.

Trên cơ sở các giải pháp nêu trên, tác giả kiến nghị một số biện pháp thực hiện đối với giảng viên trong Khoa Giáo dục quốc phòng góp phần nâng cao chất lượng Giáo dục quốc phòng và an ninh như sau:

Một là: Thông qua các buổi tập huấn, sinh hoạt, học thuật của các Bộ môn và Khoa Giáo dục quốc phòng để tuyên truyền nâng cao nhận thức về công tác khảo thí và kỹ năng tổ chức buổi thi, chấm thi khảo thí môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh cho đội ngũ giảng viên, viên chức trong Khoa Giáo dục quốc phòng đảm bảo đánh giá thực chất, chính xác, khách quan dạy người học. Từ kết quả của người học giảng viên điều chỉnh phương pháp, hình thức giảng dạy phù hợp nâng cao chất lượng dạy, học Giáo dục quốc phòng và an ninh.

Hai là: Trên cơ sở nội dung, chương trình môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo, giảng viên cập nhật những thông tin về tình hình chính trị, kinh tế, xã hội mới của thế giới và trong nước vào bài giảng và cung cấp cho sinh viên. Với từng chuyên đề, giảng viên lựa chọn làm rõ nội dung trọng tâm của bài, phần không trọng tâm giới thiệu để sinh viên tự đọc.

Ba là: Giảng viên biết kết hợp nhiều phương pháp giảng dạy môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh như: thuyết trình, phân tích, giảng giải, nêu vấn đề, xêmina... Và hình thức tổ chức dạy học như: theo nhóm, theo lớp theo tổ, theo tiểu đội, trung đội. Ưu tiên vận dụng các phương pháp dạy học như: